

Quick-scan natuur Waijensedijk 1 te Houten

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor
de natuur

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Houten, 22 juni 2012

Verantwoording

Titel : Quick-scan natuur Waijensedijk 1 te Houten

Subtitel : Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur

Projectnummer : 316852

Referentienummer : GM-0065217

Revisie : D1

Datum : 22 juni 2012

Auteur(s) : drs. E.F. Thomassen

E-mail adres : eric.thomassen@grontmij.nl

Gecontroleerd door : F. Sino

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : R. Krom

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
De Molen 48
3994 DB Houten
Postbus 119
3990 DC Houten
T +31 30 634 47 00
F +31 30 637 94 15
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied	4
1.3	Projectomschrijving	6
2	Toetsingskader	7
2.1	Inleiding.....	7
2.2	Flora- en faunawet	7
2.3	De Natuurbeschermingswet.....	8
2.4	Ecologische Hoofdstructuur	9
2.4.1	Algemeen	9
2.4.2	Rode lijsten	9
3	Resultaten quick-scan.....	10
3.1	Inventarisatie methode.....	10
3.1.1	Bronnenonderzoek.....	10
3.1.2	Oriënterend veldbezoek.....	10
3.2	Natuurbeschermingswet	10
3.3	Ecologische Hoofdstructuur	10
3.4	Soortbescherming	11
3.4.1	Flora	11
3.4.2	Zoogdieren	11
3.4.3	Vogels	12
3.4.4	Vissen	12
3.4.5	Amfibieën	12
3.4.6	Reptielen	13
3.4.7	Ongewervelden	13
3.5	Conclusie	13
4	Conclusies en aanbevelingen	14
4.1	Natuurbeschermingswet	14
4.2	Ecologische Hoofdstructuur	14
4.3	Flora- en faunawet	14
4.3.1	Flora	14
4.3.2	Zoogdieren	14
4.3.3	Vogels	14
4.3.4	Amfibieën	14
4.3.5	Reptielen	15
4.3.6	Ongewervelden	15
4.4	Aanbevelingen	15
4.5	Conclusie	16
5	Literatuurlijst.....	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het perceel Waijensedijk 1 (circa 5.940m² groot) te Houten is in het verleden in gebruik geweest als opslag en stalling van materieel en materialen ten behoeve van een aannemingsbedrijf in de grond- en wegenbouwsector. De bedrijfshal is enkele jaren geleden gesloopt en de grond is gesaneerd. De locatie ligt thans braak in afwachting van herbestemming. Omdat het vroegere gebruik, waarbij de gehele dag vrachtwagens af en aan reden, niet meer wenselijk is in verband met de verkeersveiligheid en de aanwezigheid van een hoge bedrijfshal op deze plek het karakter van deze locatie niet bevordert, ligt er thans het voorstel om de bestemming te wijzigen naar wonen. Deze ruimtelijke onderbouwing wordt aangeboden aan de Provincie Utrecht, waarna de gemeente Houten bij een positieve reactie de aanvraag om twee woningen te realiseren in behandeling zal nemen.

In het plangebied of omgeving komen mogelijk beschermde soorten en/of gebieden voor. Grontmij is daarom gevraagd om een quick-scan natuur uit te voeren om de consequenties met betrekking tot natuur in kaart te brengen.

In deze quick-scan natuur wordt, op basis van bestaande informatie en een oriënterend veldbezoek, een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving. De quick-scan geeft inzicht in de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet, een Natuurbeschermingswet vergunning, Nee-tenzij toets EHS dan wel de noodzaak tot het uitvoeren van nadere inventarisaties of effectbeoordelingen. De quick-scan vormt daarmee de basis voor eventuele verdere procedures of vervolgonderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur.

1.2 Plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Waijensedijk 1 te Houten, in de hoek van de kruising met de Koppeldijk. Aan de zuidkant ligt het perceel direct tegen een kassencomplex en aan de oostkant zijn woonhuizen, zie figuren 1 en 2.

Figuur 1: plangebied (rood omlijnd)

Westkant plangebied vanaf de kruising Waijensedijk - Koppeldijk

Noordkant plangebied vanaf de kruising Waijensedijk - Koppeldijk

Noordkant plangebied bij de toegang aan de Waijensedijk

Plangebied gezien vanaf de toegang

Plangebied gezien vanaf de toegang

Figuur 2 Foto's plangebied

1.3 Projectomschrijving

Het plan omvat de bouw van twee woonhuizen op het perceel. Over de precieze inrichting van het terrein of eventuele fasering is nog niets bekend.

Coalitie biodiversiteit 2010

Natuur staat op veel plaatsen in Nederland en ook elders onder druk. Door het intensieve gebruik van onze omgeving verdwijnen steeds meer soorten. Maar een gezond ecosysteem wordt juist gekenmerkt door een hoge biodiversiteit. Deze rijkdom aan soorten is voor mensen van groot belang. Grontmij levert een bijdrage aan het behoud van soortenrijkdom en maakt deel uit van de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Natuur komt niet alleen voor in natuurgebieden, maar grote diversiteit wordt ook vaak aangetroffen in tuinen, parken en bouwterreinen! Om de natuurwaarden te behouden en te versterken hebben het rijk en provincies herstelopgaven geformuleerd. Het voornemen is om de achteruitgang van de biodiversiteit in 2010 stop te zetten. Hiertoe heeft de Coalitie Biodiversiteit 2010 het Verdrag van Amersfoort ondertekend. De coalitie bestaat uit provincies, gemeenten, NGO's en bedrijven. Grontmij Nederland BV tekenende in november 2009 als eerste advies- en ingenieursbureau het Verdrag van Amersfoort en behoort tot de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Door het Verdrag te ondertekenen geeft de ondertekenaar aan zich actief te zullen inspannen om de biodiversiteit te verhogen. Grontmij neemt dan ook graag het initiatief binnen projecten om zoveel mogelijk aan de biodiversiteit bij te dragen. Hierbij kunt u denken aan het opzetten van ecologische knelpuntenanalyses, het adopteren van een voor de gemeente karakteristieke plant- of diersoort en natuurbeheerplannen voor parken en bedrijfsterreinen. Deze projecten richten zich niet alleen op natuurgebieden maar ook op binnenstedelijke wijken, industrieterreinen, kantorenpark of intensieve agrarische gebieden. Vaak kunnen door kleine aanpassingen of toevoegingen in een project, zoals aangepast bermbeheer, speciale armaturen van lichtmasten, faunapassages en natuurvriendelijke oevers, al winst worden behaald voor de biodiversiteit. Onder de aanbevelingen geven wij dan ook alvast een voorschot op de mogelijkheden om in het kader van dit project de biodiversiteit te versterken!

2 Toetsingskader

2.1 Inleiding

De wet- en regelgeving voor natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. In de Nb-wet en de Ff-wet zijn de belangrijkste bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnen geïmplementeerd. Daarnaast zijn er ook provinciaal beschermde gebieden en soorten.

Concreet komen in de voorliggende quick-scan natuur de volgende beschermingskaders aan bod:

- de Flora- en faunawet;
- de Natuurbeschermingswet;
- de bescherming van de EHS;

2.2 Flora- en faunawet

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten planten en dieren. De Flora- en faunawet vervangt onder andere de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de oude Natuurbeschermingswet 1968. In de Flora- en faunawet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet gelden de onderstaande verbodsbepalingen.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 tot en met 11 en 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. De bescherming van de broedvogels heeft een apart beschermingsregime en zijn sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functionele leefgebied jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

In de quick-scan wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van het plan. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd worden en/of volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt moeten worden.

2.3 De Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Projecten die een negatieve invloed hebben op deze gebieden mogen niet uitgevoerd worden zonder vergunning.

In de quick-scan wordt inzichtelijk gemaakt of er in de omgeving van het plangebied wettelijk beschermde gebieden aanwezig zijn en of een negatieve invloed hierop door het plan al dan niet is uit te sluiten. Als uit de quick-scan blijkt dat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dan zal de vervolgstap het uitvoeren van een eventueel aanvullende oriënterende fase (voortoets) zijn. In de quick-scan/voortoets moet duidelijk worden of er een verslecheringstoets of een passende beoordeling opgesteld moet worden. Het uitvoeren van een verslecheringstoets is noodzakelijk bij negatieve effecten die met zekerheid niet significant zijn, het uitvoeren van een passende beoordeling bij negatieve effecten die (mogelijk) significant zijn.

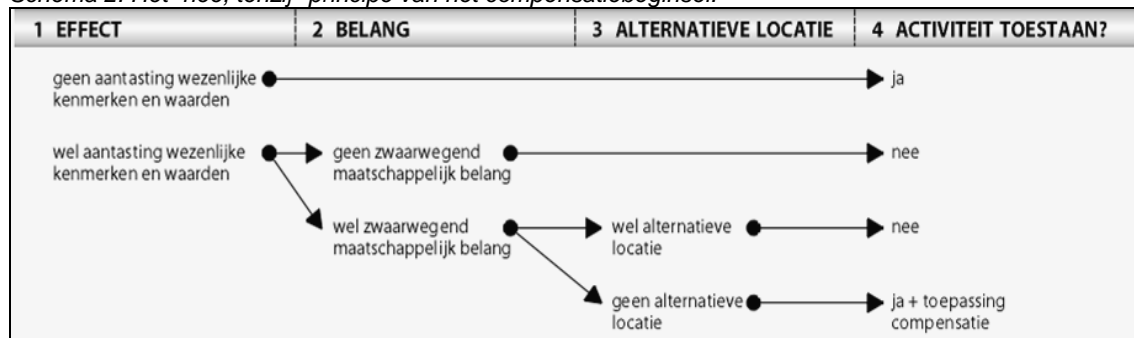
2.4 Ecologische Hoofdstructuur

2.4.1 Algemeen

De doelen en bescherming van de EHS is op landelijk niveau beleidsmatig vastgelegd in de Nota Ruimte. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheersgebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (WRO) van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan. De Ecologische Hoofdstructuur voor de provincie Utrecht is vastgelegd in het Streekplan 2005-2015.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het "Nee, tenzij-principe". In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Hoewel de EHS saldobenadering in de Nota Ruimte is beschreven gaan de provincies hier op verschillende manieren mee om.

Schema 2: Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

De quick-scan geeft inzicht in de ligging van EHS gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'Nee, tenzij, procedure'.

2.4.2 Rode lijsten

Op basis van het *Verdrag betreffende het behoud van wilde planten en dieren en hun natuurlijke leefmilieu in Europa van 19 september 1979* (Verdrag van Bern) is onder andere in Nederland per soortgroep een zogeheten Rode Lijst samengesteld aan de hand van de trend en zeldzaamheid op wereldschaal en de Nederlandse situatie. De op de Rode Lijst opgenomen soorten zijn in vijf categorieën ingedeeld; *gevoelig, kwetsbaar, bedreigd, ernstig bedreigd en uitgestorven*. Plaatsing van een soort op de Rode Lijst betekent niet dat deze soorten beschermd zijn binnen de Flora- en faunawet, doch indien de soort is beschermd en tevens is geplaatst op de Rode lijst kan dit van invloed zijn op de bepaling van de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort en daarmee op de beoordeling van ontheffing-aanvragen.

3 Resultaten quick-scan

3.1 Inventarisatie methode

3.1.1 *Bronnenonderzoek*

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het plangebied en omgeving. Hierbij maken we gebruik van diverse ecologische atlanten en internetbronnen (zie literatuurlijst voor een overzicht). Voor de ligging van de EHS, weidevogelgebieden en andere provinciale natuurgebieden is gebruikt gemaakt van de website van de provincie. Informatie over Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is afkomstig uit de gebieden-database van het ministerie van EL&I.

In de literatuurlijst is het complete overzicht van geraadpleegde bronnen weergegeven.

3.1.2 *Oriënterend veldbezoek*

Tijdens het verkennend veldbezoek is het terrein aan de Waijensedijk op 25 januari 2012 bezocht. Dit veldbezoek is uitgevoerd door een ter zake kundig ecooloog van Grontmij (E.F. Thomassen). Het doel van het oriënterend veldbezoek is het onderzoeksgebied te beoordelen op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten.

Door de informatie uit het bronnenonderzoek te combineren met informatie uit het veldbezoek ontstaat een goed beeld van het actueel voorkomen van beschermde soorten in het gebied en de aanwezigheid van potentieel leefgebied van beschermde soorten.

3.2 Natuurbeschermingswet

Inventarisatie

Na raadpleging van de gebiedendatabase van het ministerie van EL&I (bereikt via www.rijksoverheid.nl) is gebleken dat er geen Natura2000 gebieden of Beschermde Natuurmonumenten in de omgeving van het plangebied zijn gelegen binnen de mogelijke effectafstand van het project. Ook zijn er geen ecologische relaties tussen het plangebied en de beschermingsgebieden. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet is dan ook niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Inventarisatie

Het plangebied is niet gelegen binnen EHS. De dichtstbijzijnde EHS is gelegen aan de westzijde van de Laagravenseplas, op ongeveer 300 meter afstand.

Effecten

Inrichting van een terrein voor woonfunctie kan een toename van het aantal recreanten tot gevolg hebben in naburige EHS. In dit geval gaat het om slechts twee woningen, waardoor de eventuele toename uiterst gering is en zeker geen significant effect zal hebben op (wezenlijke kenmerken en waarden van) EHS.

Toetsing aan "Nee, tenzij...principe"

Een toets aan het "Nee, tenzij ... principe" is niet aan de orde. Uit de voorliggende toets is afdoende duidelijk dat er een effect is op EHS.

3.4 Soortbescherming

3.4.1 Flora

Bronnenonderzoek

Er zijn geen gegevens gevonden over het voorkomen van flora binnen het plangebied. Www.waarneming.nl heeft wel waarnemingen van flora op korte afstand van het plangebied (rond de Langravenseplas). Hierbij zijn geen waarnemingen van flora van Tabel 1-3 van de Flora en faunawet.

Verkennd veldbezoek

Bij het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het terrein is grotendeels begroeid met grassen. Het is vochtig en hier en daar begroeid met pitrus. Rond het terrein is een haag van voornamelijk beuk. De bermen en slootkanten rond het terrein zijn begroeid met intensief beheerd gras. Geschikte omstandigheden voor beschermde plantensoorten zijn binnen het plangebied afwezig.

Toetsing Flora- en faunawet

Er komen geen beschermde plantensoorten voor binnen het plangebied. Verder toetsing van effecten op flora is niet aan de orde.

3.4.2 Zoogdieren

Literatuurstudie

Uit bestaande gegevens blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied haas, konijn, mol, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en gewone dwergvleermuis voorkomen. Gewone dwergvleermuis is foeragerend langs de Koppeldijk waargenomen. Er zijn geen waarnemingen van kleine grondgebonden zoogdieren (muizen, woelmuis, spitsmuizen) uit de omgeving van het plangebied, maar hier is waarschijnlijk ook geen onderzoek naar gedaan.

Verkennd veldbezoek

Gezien de vegetatie in het plangebied kunnen algemene grondgebonden zoogdieren als rosse woelmuis, bosmuis, veldmuis en egel voorkomen. De bomen rondom het plangebied zijn jong en hebben geen holtes of loshangende schors en kunnen dan ook geen functie hebben als verblijfplaats van vleermuizen. Er zijn ook geen opstallen binnen het plangebied die onderdak kunnen bieden aan vleermuizen. De bomenrijen hebben waarschijnlijk wel een functie als geleidend landschapselement in het jachtgebied en als vliegroute voor vleermuizen, in ieder geval voor gewone dwergvleermuis.

Toetsing Flora- en faunawet

Tabel 3.1: Voorkomen van vleermuizen in directe omgeving van het plangebied

Functie → Soort ↓	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Zwermlocatie	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Migratieroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis						X		X

Vliegroute= route welke wordt afgelegd tussen verblijfplaats en foerageergebied;

Migratieroute= route welke wordt afgelegd tussen winter- en zomerverblijf.

3.4.3 Vogels

Literatuurstudie

Uit de omgeving van het plangebied is een groot aantal waarnemingen van vogels. Omdat slechts voor enkele soorten het plangebied een functie kan hebben, worden niet alle soorten hier genoemd. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de mogelijke functionaliteit van het plangebied voor vogels.

Verkennend veldbezoek

De haag rond het plangebied biedt geschikt broedbiotoop voor vogels als diverse vogelsoorten, zoals merel, zanglijster, roodborst, ekster en houtduif. Tijdens het veldbezoek zijn nesten van ekster en houtduif waargenomen. Deze nesten zijn alleen beschermd op het moment dat de vogels er daadwerkelijk gebruik van maken.

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode werkzaamheden plaatsvinden, waardoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein waar grondbroeders nestelen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet). Het broedseizoen is per soort verschillend.

Toetsing Flora- en faunawet

Vooraf in de randen van het perceel (de haag) kunnen in het broedseizoen broedende vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden moeten daarom buiten het broedseizoen plaatsvinden om verstoring te voorkomen. Een alternatief is het ongeschikt maken van betrokken terreindelen voor broedvogels buiten het broedseizoen.

3.4.4 Vissen

Er is geen open water binnen het plangebied. Het voorkomen van vissen in de omgeving wordt verder dan ook buiten beschouwing gelaten.

3.4.5 Amfibieën

Literatuurstudie

Bij de Laagravense Plas, op ongeveer 200 meter van het plangebied is in 2007 de rugstreep-pad waargenomen. Deze waarneming staat op zichzelf, er zijn verder geen waarnemingen van rugstreep-pad in de omgeving. Het plangebied ligt echter wel binnen het globale verspreidingsgebied van rugstreep-pad in Nederland. In de ruime omgeving van het plangebied zijn ook gewone pad en meerkikker waargenomen.

Verkennend veldbezoek

Binnen het plangebied zijn diverse plassen en kleine poeltjes ontstaan die potentieel geschikt zijn als voortplantingsbiotoop van diverse amfibieën, waaronder rugstreep-pad. Voor de gewone pad is met name geschikt overwinteringsbiotoop aanwezig.

Toetsing Flora- en faunawet

Mogelijk komen in het plangebied amfibieënsoorten van Tabel 1 van de Flora- en Faunawet voor. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Wel moet met de zorgplicht rekening gehouden worden en moeten dus ook deze soorten zoveel mogelijk ontzien worden bij werkzaamheden. Daarnaast komt in het plangebied mogelijk de rugstreep-pad voor. Voor deze soort, die is opgenomen op Tabel 3 van de Flora- en Faunawet, geldt bij ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling van de ontheffingsplicht. Als de soort aanwezig is, moeten daarom afdoende mitigerende maatregelen worden genomen waardoor de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen behouden blijft. Aanvullend onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van rugstreep-pad binnen het plangebied vast te stellen.

3.4.6 Reptielen

Literatuurstudie

Er zijn geen waarnemingen van reptielen uit het plangebied of de ruime omgeving daarvan. Voor de meeste reptielensoorten ligt het plangebied ook ruim buiten het bekende verspreidingsgebied. Alleen de ringslang komt in de regio voor, maar in de omgeving alleen ten oosten van de A27. Mogelijke effecten op reptielen zijn op basis hiervan uit te sluiten en worden verder niet getoetst.

3.4.7 Ongewervelden

Literatuurstudie

Er zijn geen waarnemingen van ongewervelden van binnen het plangebied. Rond de Laagravense Plas zijn wel waarnemingen van dagvlinders en libellen bekend. Dit betreft soorten die niet zijn opgenomen in Tabellen 1-3 van de Flora- en faunawet.

Verkenkend veldbezoek

Binnen het plangebied ontbreken geschikte omstandigheden voor beschermde soorten ongewervelden, namelijk voldoende permanent open water voor libellen en waardplanten voor beschermde dagvlinders.

Toetsing Flora- en faunawet

Het voorkomen van beschermde soorten ongewervelden kan uitgesloten worden. Nadere toetsing is niet aan de orde.

3.5 Conclusie

Binnen het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor rugstreeppad en voor diverse broedvogels. Met het oog op de mogelijke aanwezigheid van rugstreeppad wordt geadviseerd om eerst nader onderzoek te doen. Indien de soort daadwerkelijk aanwezig is, kan met mitigerende of compenserende maatregelen voorkomen worden dat er significante negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de rugstreeppad ontstaan.

De haag fungeert waarschijnlijk als vliegrouete en foerageergebied voor vleermuizen, in ieder geval de gewone dwergvleermuis. Het belang van de haag voor vleermuizen kan middels vervolgonderzoek vastgesteld worden.

Met het oog op de mogelijke aanwezigheid van broedvogels wordt geadviseerd om werkzaamheden buiten de kwetsbare periode (het broedseizoen) uit te voeren. Effecten op broedvogels kunnen zo voorkomen worden.

Tabel 3.2. Beschermde soorten waargenomen in het plangebied en omgeving en soorten die mogelijk in het gebied voorkomen op grond van habitatgeschiktheid.

Soort	Soortgroep	Voorkomen vastgesteld?	Geschikt habitat aanwezig?	Categorie Flora- en faunawet
Rugstreeppad	Amfibieën	Nee	Ja	Tabel 3
Diverse broedvogels	Vogels	Ja (nesten)	Ja	Gelijk aan Tabel 3

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 **Natuurbeschermingswet**

Het plangebied bevindt zich niet binnen invloedssfeer van Natura 2000-gebied en/of Beschermd Natuurmonument. Een vervolprocedure is niet noodzakelijk.

4.2 **Ecologische Hoofdstructuur**

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van EHS, EVZ, weidevogelleefgebied enzovoort. Een vervolprocedure is niet noodzakelijk.

4.3 **Flora- en faunawet**

4.3.1 *Flora*

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat er geen planten binnen het plangebied (kunnen) voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet tabel 1, 2 en/of 3 die mogelijk bij de uitvoering van het project worden verstoord.

Op grond van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie beschikbaar is om de toetsing aan de Flora- en faunawet uit te kunnen voeren. Er zijn daarom geen aanvullende veldbezoeken nodig.

4.3.2 *Zoogdieren*

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat er geen zoogdieren binnen het plangebied (kunnen) voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet tabel 1, 2 en/of 3 die mogelijk bij de uitvoering van het project worden verstoord. De haag rond het perceel heeft waarschijnlijk een functie als deel van een vliegroute en foerageergebied van gewone dwergvleermuizen. Als deze haag verloren gaat, moet het belang ervan onderzocht worden.

Op grond van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie beschikbaar is om de toetsing aan de Flora- en faunawet uit te kunnen voeren. Er zijn daarom geen aanvullende veldbezoeken nodig. Voorwaarde is daarbij wel dat de haag rond het perceel behouden blijft omdat deze mogelijk een functie heeft voor vleermuizen.

4.3.3 *Vogels*

Er komen binnen het plangebied soorten voor waarbij het nest en functioneel leefgebied uitsluitend tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Eventuele versturende werkzaamheden dienen uitsluitend buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Alternatief is het voorkomen van het tot broeden komen van vogels door vóór aanvang van het broedseizoen het terrein ongeschikt te maken voor broedende vogels. Hierbij dient wel rekening gehouden te worden met de mogelijke functie van de haag voor vleermuizen (zie hierboven).

4.3.4 *Amfibieën*

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat de rugstreeppad binnen het plangebied kan voorkomen. De rugstreeppad is beschermd onder Flora- en faunawet Tabel 3. Op grond van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat er niet voldoende informatie beschikbaar is om de toetsing aan de Flora- en faunawet uit te kunnen voeren. Aanvullend onderzoek is daarom nodig om de aan- of afwezigheid van rugstreeppad vast te stellen. Als de soort aanwezig is, moeten afdoende mitigerende maatregelen worden genomen waardoor de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen behouden blijft.

Wanneer uit nader onderzoek blijkt dat de rugstreepad inderdaad voorkomt, biedt de bestemming Agrarisch met hobbymatig gebruik voldoende mogelijkheden om de rugstreepad een vervangende leefomgeving te bieden en kan compensatie dus binnen het plangebied gerealiseerd worden. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan de aanleg van een passende poel.

4.3.5 Reptielen

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat er geen reptielen binnen het plangebied (kunnen) voorkomen.

Op grond van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie beschikbaar is om de toetsing aan de Flora- en faunawet uit te kunnen voeren. Er zijn daarom geen aanvullende veldbezoeken nodig.

4.3.6 Ongewervelden

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat er geen ongewervelden binnen het plangebied (kunnen) voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet Tabel 1, 2 en/of 3 die mogelijk bij de uitvoering van het project worden verstoord.

Op grond van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie beschikbaar is om de toetsing aan de Flora- en faunawet uit te kunnen voeren. Er zijn daarom geen aanvullende veldbezoeken nodig.

4.4 Aanbevelingen

- Er moet nog nader onderzocht worden of de rugstreepad binnen het plangebied voorkomt. De soort is waargenomen rond de Laagravense Plas en binnen het plangebied is potentieel geschikt biotoop aanwezig.
- De haag rond het plangebied is mogelijk deel van een foerageergebied en vliegroute van vleermuizen. Bij behoud van de haag hoeft dit niet nader onderzocht te worden en zijn geen maatregelen nodig. Als de haag moet worden verwijderd, moet onderzocht worden hoe belangrijk de haag is voor vleermuizen.
- De haag rond het plangebied biedt geschikt broedbiotoop voor een aantal vogelsoorten. Er zijn ook enkele nesten van ekster en houtduif in aanwezig. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen, moet buiten het broedseizoen gewerkt worden. Een alternatief is het verwijderen van begroeiing en struweel buiten het broedseizoen, zodat er geen vogels gaan broeden (zie wel de opmerking over de haag hierboven).

Biodiversiteit

Grontmij Nederland B.V. heeft de Coalitie Biodiversiteit ondertekend en heeft hiermee aangegeven zich in te zetten voor behoud en verbetering van de biodiversiteit in Nederland. Om deze reden dragen wij enkele aanbevelingen aan hoe de biodiversiteit te bevorderen binnen dit project.

Om de biodiversiteit te bevorderen, worden de volgende maatregelen geadviseerd:

- opnemen van de haag rond het perceel in het ontwerp;
- biodiversiteit vanaf het begin meenemen in het ontwerp, kansen kunnen verkend worden door middel van een gezamenlijk veldbezoek van een ecooloog en ontwerper;
- rekening houden met de relatie tussen natuurwaarden ter plekke en haar omgeving;
- minimalisering van het verharde oppervlak;
- aanpassingen in het ontwerp, zoals het toepassen van nestkasten in gebouwen en langs infrastructuur groene corridors, geluidswallen, geluiddempend asfalt, faunapassages en natuurvriendelijke oevers;
- toepassing van natuurvriendelijke verlichting;
- gebruik van natuurlijke materialen;
- variatie in beplanting aanbrengen.

4.5 Conclusie

Op basis van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat vanuit het oogpunt van natuur geen belemmeringen zijn voor de realisatie van het in de toelichting beschreven plan. Indien uit nader onderzoek mocht blijken dat ter plaatse vleermuizen of rugstreeppadden voorkomen, kunnen voldoende maatregelen worden getroffen om te bereiken dat geen sprake is van blijvende verstoring van deze beschermde diersoorten.

5 Literatuurlijst

Gebruikte literatuur

- Bos et al. (2006). De Dagvlinders van Nederland
Broekhuizen et. al. (1992). Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.
Bijlsma et al.(1993). Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels.
De Nie (1996). Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen.
Limpens, et al. (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie.
Meijden, R. van der (2005). Heukels' Flora van Nederland.
Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002). De Nederlandse Libellen.
SOVON (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels.

Geraadpleegde internetsites

- Website VZZ (www.zoogdiervereniging.nl → www.zoogdieratlas.nl)
www.ravon.nl
www.waarneming.nl
www.telmee.nl
www.rijksoverheid.nl (informatie over Natura2000 en EHS)